

Юрій Бобровнік
(*Переяслав-Хмельницький*)

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В 1996-2010 рр.

За допомогою історико-хронологічного методу автором простежено та висвітлено передумови створення інституту Президента України. На основі аналізу нормативно-правових законодавчих актів висвітлено історію формування структури, команди Президента як вертикалі влади в Україні.

Мета статті полягає у висвітленні історії виникнення та становлення інституту Президента незалежної України. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: з'ясувати стан нагромадження наукових історичних знань, висвітлити історію розвитку структури інституту Президента України.

Історія розвитку інституту Президента України недостатньо розкрита в сучасному українському науково-історичному просторі. Головним джерелом для аналізу історії становлення інституту Президента залишаються закони України та укази Президента. З кожним роком незалежності інститут Президента набував усе більшої значимості у вертикалі державного управління – як за правами, так і за обов'язками, що були закріплені в Конституції України.

***Ключові слова:** інститут Президента, Президент України, Адміністрація Президента України, Представник Президента, указ Президента України.*

Прийняття Конституції України 1996 р. стало важливою історичною подією як для українського народу, так для становлення інституту Президента. Конституційне закріплення статусу Президента України сприяло подальшому розвитку та становленню виконавчої вертикалі влади. Президент отримав найбільше повноважень та головне право формувати виконавчу вертикаль влади в Україні. Проте, в зазначений період протистояння між різними гілками влади не зникло, що було пов'язано як із суспільними настроями українців, так і не бажанням політичних груп втрачати свої позиції в розподілі владних повноважень.

Інститут Президента після прийняття Конституції України перетворився на консолідуючий фактор у системі державних органів влади. Президент став головною політичною фігурою, котра задавала темп суспільно-політичним процесам у державі. Враховуючи історію протистояння в суспільстві при обранні Глави Української Держави, вважаємо, що важливим є історичне переосмислення існування інституту Президента в Україні. Незначна кількість історичних наукових праць з обраної проблематики визначає актуальність дослідження.

Мета статті – висвітлити історію розвитку інституту Президента в Україні в 1996-2010 рр. Завдання дослідження: з'ясувати стан нагромадження наукових історичних знань, висвітлити історію формування та розвитку структури інституту Президента України в післяконституційний період.

Згідно Конституції України інститут Президента перетворювався на одну із систем органів державної влади. Глава держави отримав Адміністрацію, штат радників, власний бюджет, адміністрації на рівні областей та районів країни. Різні аспекти становлення, характеристики, місця інституту Президента в механізмі реалізації державної влади розкривали у своїх працях як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. З огляду на міждисциплінарний характер дослідження проблем становлення, розвитку, функціонування інституту Президента як інституту права та інституту держави наукові пошуки проводяться вченими-юристами, політологами, фахівцями в галузі державного управління, історії та ін.

Аналіз останніх публікацій свідчить, що теоретико-методологічні та практичні аспекти дослідження інституту Президента в контексті конституційного права України висвітлені в наукових роботах В.В. Сухонос [27, с. 240-261], В.А. Шатіла [50-52],

Г.С. Журавльової [3, с. 32-35], М.І. Зелінської [10], А. Колодій [17] та ін. Значний внесок у дослідження інституту Президента в механізмі реалізації державної влади зробили відомі в галузі права науковці Н.Г. Плахотнюк [22; 23], В.Ф. Погорілко [24], І.М. Старків [26] та ін. Дослідженням історії традицій становлення інституту глави держави в Україні займалися В. Бараєв, Г. Кривчик [1, с. 10-20], М.І. Зелінська [9; 10], М. Кармазіна [14; 15], Н.В. Кононенко [18]. Роль політичних партій України в формуванні інституту Президентства висвітлив О.С. Терзі [28]. Значення інституту Президента України в структурі державного управління досліджували О. Корх, Б. Готов та І. Карнаух [30].

В історико-правовому аспекті варто відзначити дослідження В.В. Горбатюк, де автор зосередився на історії формування системи повноважень Президента в правовій системі координат, що впливали з Конституції та існуючих законів України [5]. Окремі структурні елементи інституту Президента досліджувала О.І. Зозуля, котра здійснила аналіз нормативно-правових засад формування сучасної Адміністрації Президента України, підтвердила ґрунтовність та практичну необхідність реорганізації Секретаріату Президента в Адміністрацію Президента України в рамках удосконалення забезпечення діяльності Глави Держави [11, с. 408-418]. З позиції конституційних засад діяльності Президента здійснено аналіз президентської вертикалі в системі вищих органів влади в Україні у праці Ф.Г. Бурчака [3].

Окрему частину матеріалу складають праці історичного характеру, в яких розглядається перебіг суспільно-політичних подій того періоду та у відповідному історичному контексті аналізується інститут Президента в Україні. До таких досліджень варто віднести розвідку В. Зайцева. Домінуючим напрямом у дослідженні автора є інститут Президента, а саме – аналіз конституційних повноважень та процес історичної еволюції структури. У концептуальному аспекті переважаючим є розгляд інституту Глави Держави в системі координат співвідношення повноважень Президента та Верховної Ради України із висвітленням історичних трансформацій президентсько-парламентської моделі в парламентсько-президентську і в подальшому у президентсько-парламентську [5, с. 5-29]. О.В. Кінаєв, у запропонованій ним типології інститутів президента в різних державах, виділив Україну в самостійну групу, зазначаючи, що «український тип правомірно розглядати в якості перехідного між французьким та російським» [16].

Відзначаючи значний внесок науковців у вивчення окресленої проблеми, вважаємо за доцільне зауважити, що історичний аспект запровадження та розвитку інституту Президента в Україні в умовах становлення Української незалежної держави належно не розкритий.

Для забезпечення здійснення своїх повноважень як Глави держави Президент України 13 грудня 1991 р. своїм указом створив державний орган «Адміністрацію Президента України». Адміністрація з часом перетворилася на потужну інституцію, через яку Президент здійснював безпосередню виконавчу владу в державі. Адміністрація не була передбачена Конституцією як окремий суб'єкт влади, оскільки підпадала під дію ст. 106 п. 28 Конституції про право Президента формувати консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті [20]. У той же час Президент України неодноразово регламентував структуру та межі повноважень Адміністрації за допомогою своїх указів. Це зокрема, Указ Президента України від 14 грудня 1996 р. № 1220 «Про адміністрацію Президента України» [31]; Указ Президента України від 19 лютого 1997 р. № 159 «Про затвердження Положення про Адміністрацію Президента України» [35]; Указ Президента України від 20 серпня 2002 р. № 729 «Про заходи щодо вдосконалення діяльності Адміністрації Президента України» [36]; Указ Президента України від 6 березня 2003 р. № 203 «Питання Адміністрації Президента України» [46]; Указ Президента України від 6 червня 2003 р. № 484 «Про Головне аналітичне управління Адміністрації Президента України» [42]; Указ Президента України від 14 квітня 2004 р. № 434 «Про невідкладні заходи з удосконалення організації

прийому громадян органами державної влади, органами місцевого самоврядування та посадовими і службовими особами цих органів» [32], який охоплював цілу низку положень, що безпосередньо стосувалися діяльності Адміністрації Президента; Указ Президента України від 20 жовтня 2004 р. № 1284 «Про внесення змін до Указу Президента України від 20 серпня 2002 р. № 729» [36]. Поява цих документів засвідчує значну увагу Президента до функціонування Адміністрації та зацікавленості в її дієздатності та впливовості в системі координат державних органів влади України.

Згідно з Указом Президента України від 19 лютого 1997 р. «Про затвердження Положення про Адміністрацію Президента України» було затверджено «Положення про Адміністрацію Президента України». Відповідно адміністрація набула такої розширеної структури: Глава Адміністрації Президента України; заступники Глави Адміністрації Президента України; прес-секретар Президента України; головне управління організаційно-кадрової політики та взаємодії з регіонами; головне управління з питань судової реформи, діяльності військових формувань та правоохоронних органів; головне аналітичне управління; головне контрольне управління; головне управління інформаційної політики; головне державно-правове управління; головне управління з питань зовнішньої політики; головне управління з питань економічної політики; головне управління з питань звернень громадян; постійний представник Президента України у Верховній Раді України; постійний представник Президента України в Конституційному суді України; постійний представник Президента України на Чорнобильській АЕС [35]; уповноважений Президента України з питань контролю за діяльністю Служби безпеки України; управління Державного Протоколу та Церемоніалу Президента України; управління з питань забезпечення зв'язків з Верховною Радою України, Конституційним Судом України і Кабінетом Міністрів України; управління стратегічних ініціатив; управління державних нагород та геральдики; управління з питань громадянства; управління з питань помилування; управління документального забезпечення. Після подій «Помаранчевої революції» статус Адміністрації Президента України змінено. Так, 27 січня 2005 р. Президент України видав указ «Про Секретаріат Президента України» [38], згідно якого було реорганізовано Адміністрацію Президента України у Секретаріат, на який було покладено організаційні, правові, консультативні, матеріально-технічні та інші види забезпечення виконання главою держави конституційних повноважень. Водночас зазначений указ запроваджував посаду державного секретаря України, який очолював Секретаріат. Секретаріат Президента України набув такої структури: Державний секретар України; перший помічник Президента України; перші заступники державного секретаря України; заступники державного секретаря України; Прес-секретар Президента України; кабінет Президента України; головна служба внутрішньої політики; головна служба зовнішньої політики; головна служба економічної політики; головна служба соціальної політики; головна служба з питань науки і технологій; головна служба регіональної та кадрової політики; головна державно-правова служба; головна служба гуманітарної політики; головна служба з питань звернень громадян та захисту прав людини; головна служба адміністративно-правової політики; головна служба з питань контролю за виконанням актів Президента України, головна аналітична служба; головна служба з питань забезпечення зв'язків з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Конституційним Судом; Служба державного секретаря України; Прес-служба Президента України; Служба з питань помилування; Служба з питань громадянства та міграції; Служба державних нагород та геральдики; група радників Президента України; група наукових консультантів Президента України; група стратегічного планування та розробок; постійний представник Президента у Верховній Раді; постійний представник Президент у Кабінеті Міністрів; постійний представник Президента у Конституційному Суді; уповноважений Президента України з питань контролю за діяльністю СБУ; головна державна господарська служба [38].

Порівняльне зіставлення двох структур дає підстави стверджувати, що порівняно з попередньою Адміністрацією в Секретаріаті Президента В.А. Ющенко немає п'яти структурних одиниць: головного управління з питань судової реформи, діяльності військових формувань та правоохоронних органів; управління державного протоколу та церемоніалу; управління документального забезпечення; секретаріату Національної Ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування і постійного представника Президента на Чорнобильській АЕС. У Секретаріаті було розділено радників і помічників на окрему групу радників і групу наукових консультантів.

Також створено було чотири нові структури, яких не було в Адміністрації періоду 1996-2004 рр. Це головні служби з питань: соціальної, гуманітарної політики, науки та технологій. Також створено кабінет Президента України. Ще одним указом Глави Держави щодо кабінету Президента України визначено, що він є структурним підрозділом Секретаріату Президента України [38]. Передбачалося, що основним завданням кабінету було забезпечення поточної діяльності Президента України. На кабінет покладалися такі завдання: спільно з іншими підрозділами Секретаріату координувати організацію та проведення заходів за участю Президента України; забезпечувати підготовку доручень Президента України з питань, що належать до повноважень кабінету, та контролювати їх виконання; координувати вирішення питань матеріально-технічного забезпечення проведення заходів за участю Президента України; брати участь в опрацюванні документів, які готуються для Президента України Секретаріатом Президента України. Кабінет, згідно цього указу, мав право в установленому порядку одержувати інформацію, документи і матеріали від структурних підрозділів Секретаріату Президента України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та їх посадових осіб. У структурному плані до кабінету входили: група помічників, консультантів та референтів Президента України, канцелярія Президента України, приймальня Президента України, служба державного протоколу та церемоніалу Президента України, служба забезпечення заходів Президента України. Очолювати кабінет мав перший помічник Президента, якого призначав на посаду і звільняв Глава Держави. Повноваження першого помічника Президента охоплювали такі аспекти: загальне керівництво кабінетом, складання поточних та перспективних планів роботи Президента України, організація підготовки зустрічей, візитів, переговорів, бесід, робочих поїздок Президента України; візування проектів актів та доручень Президента України, законів України, що вносяться Президентом до Верховної ради України в порядку законодавчої ініціативи, листів та інших документів, які готуються на підпис Президентом України; виконання за дорученням Президента інших повноважень.

Після прийняття Закону України «Про Представника Президента України» від 5 березня 1992 р. Глава Держави отримав своїх представників на місцях на рівні області, району та в Автономній Республіці Крим [4]. Реалізація норм закону сприяла розвитку структури інституту Президента, а саме інституту його представників. Цей закон визначав статус представників Президента України в регіонах України як глав місцевих державних адміністрацій відповідно в області, містах Києві, Севастополі, районі, районах міст Києва і Севастополя. Представництво Президента України відносилося до органів виконавчої влади, що й було закріплене в Законі України «Про Представництво Президента України в Республіці Крим», прийнятому 17 грудня 1992 р. [7].

У зазначеному законі Представництво Президента України в Республіці Крим визначалося як орган державної виконавчої влади України зі здійснення повноважень, передбачених Конституцією держави. Але, від того часу, як був визначений правовий статус Представництва, до того, як воно стало дійсно працюючим органом, пройшов деякий час. Лише в 1994 р. Указом Президента України «Про Представництво Президента України

в Республіці Крим» від 31 березня № 119/94 було фактично створено Представництво в автономії [29].

31 січня 1996 р. Указом Президента України «Питання Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим» № 100/96 повноваження Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим були продовжені. Відповідно до зазначеного указу було затверджено Положення про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим [40]. Положення розроблялося згідно Конституційного Договору між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України, який діяв до 28 червня 1996 р. У даному Конституційному Договорі Президент України виступав як Глава Держави і глава виконавчої влади, тому в Положенні про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим встановлювалося, що Представництво є органом державної виконавчої влади України, яке входить до системи органів державної виконавчої влади. Воно підпорядковувалося Президентові України, а з питань, що входили до відання Кабінету Міністрів України, відповідно – уряду. Але з прийняттям у 1996 р. Конституції України конституційний статус Президента України змінився; змінився і статус органів, що створювалися Президентом України для забезпечення його повноважень як Глави Держави. Згідно з цими конституційними положеннями змінився і статус Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим – постійно діючого консультативно-допоміжного органу, правове положення якого було визначено у Законі України «Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим», прийнятого 2 березня 2000 р. [7]. Стаття 1 зазначеного Закону України встановила, що Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим є державним органом, утвореним відповідно до Конституції України з метою сприяння виконанню в Автономії повноважень, покладених на Президента України. Також в Законі зазначено, що Представництво утворюється Президентом України і безпосередньо йому підпорядковується [13].

27 грудня 1995 р. згідно з Указом Президента «Про Положення про Представника Президента України у Верховній Раді України» Президент розширив власну структуру, заснувавши нову посаду свого представника в Парламенті [49]. З певними оновленнями чи кардинальними змінами Президентом були видані подібні укази: Указ Президента України від 25 лютого 1997 р. № 165 «Про затвердження Положення про Постійного представника Президента України у Верховній Раді України» [48]; Указ Президента України від 8 травня 1998 р. № 436 «Про внесення змін до Указу Президента України від 25 лютого 1997 року № 165» [43]; Указ Президента України від 24 грудня 1999 р. № 1616 «Про Положення про Постійного представника Президента України у Верховній Раді України» [37]. Згідно з цими указами розширювалися функціональні обов'язки представника Президента у Верховній Раді України. Згідно з Указом Президента України «Про Положення про Представника Президента України у Верховній Раді України» від 15 лютого 2008 р. № 133/2008 представник Президента у Верховній Раді отримав свою власну структуру в Секретаріаті Президента, працівники якої відповідали за організаційну підтримку його діяльності [34].

22 травня 1998 р. Президент України ввів посаду свого Представника в Конституційному Суді України та створив відповідний його відділ у структурі Адміністрації Президента України [44]. 27 липня 2007 р. окремим указом Президент розширює сферу повноважень свого Представника в Конституційному Суді України [29].

15 березня 2000 р. своїм указом Президент увів посаду постійного представника Президента України в Кабінеті Міністрів України, який отримав свій підрозділ в структурі Адміністрації Президента України [33]. Значну роль в управлінні державою і реалізації програм та ініціатив Президента відігравали місцеві державні адміністрації, як місцевий орган державної виконавчої влади в Україні. Вони в межах своїх повноважень

здійснювали виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці країни, а також реалізували повноваження, делеговані їм відповідною радою. В Україні вели діяльність такі державні адміністрації: обласні (24); районні (490 районних в областях і АР Крим, 10 районних у Києві, 4 районних у Севастополі); Київська міська державна адміністрація. Місцеві державні адміністрації були юридичними особами, розташовувалися відповідно в обласних і районних центрах, містах Києві та Севастополі. 9 квітня 1999 р. набув чинності Закон України «Про місцеві державні адміністрації». Відповідно до Конституції України цей закон визначав організацію, повноваження та порядок діяльності місцевих державних адміністрацій. Згідно закону виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснювали місцеві державні адміністрації.

У періоди президентсько-парламентської форми управління в Україні призначення керівників держадміністрацій відбувалося особисто Президентом без погодження з Прем'єр-міністром. У 2005-2010 рр. для призначення на посаду керівника державної адміністрації потрібно було погодження Прем'єр-міністра України. Але загалом це була виконавча вертикаль влади, яка повністю представляла на місцях Президента України [6]. Відповідно до закону Кабінет Міністрів України своєю постановою затвердив рекомендаційний перелік структурних підрозділів обласних, районних, Київської та Севастопольської державних адміністрацій [25]. Таким чином, Президент отримав розгалужену власну структуру на рівні областей та районів, яка повністю дублювала по суті районні ради та мала вплив на голів сільських рад, оскільки згідно із законом адміністрації отримали право на формування бюджету підзвітної території.

Після прийняття Конституції Указом Президента України від 30 серпня 1996 р. № 772 «Про Раду національної безпеки і оборони України» [39] відповідно до ст. 107 Конституції України утворено Раду національної безпеки і оборони України – постійно діючий конституційний орган з питань координації та контролю діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони. Цей орган утворено замість Ради оборони України та Ради національної безпеки України, які працювали в період 1991-1996 рр. [12]. Формування законодавчої бази з питань діяльності Ради національної безпеки і оборони України було завершено з прийняттям 5 березня 1998 р. Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» [8].

З прийняттям Конституції остаточно закріпився на рівні Основного Закону України статус Президента України. У період 1996-2006 рр. Президент був головною посадовою особою в українській державі. 2006-2009 рр., внаслідок політичних домовленостей та змін до Конституції України, головним у країні став Прем'єр-Міністр, якого обирали народні депутати, що входили до складу коаліції фракцій Верховної Ради України. Тобто Україна з президентсько-парламентської форми перейшла до парламентсько-президентської.

Таким чином, тема історії розвитку інституту Президента недостатньо розкрита в сучасному українському науково-історичному просторі. Інституційне становлення Президента та набуття ним повноважень розкрито фахівцями конституційного права в розрізі історії розвитку конституційних процесів в Україні. Головним джерелом для аналізу історії становлення інституту Президента залишаються закони України та укази Президента. Висвітлено історію розвитку структури інституту Президента в Україні.

З кожним роком незалежності інститут Президента набував значимості у вертикалі державного управління як за правами й обов'язками, закріпленими в Конституції України, так і за викликами, які залежали від темпів розвитку Української держави, що знаходило своє відображення в указах Президента України та законах Верховної Ради України, які ініціювали зміни до Основного закону країни. Структура інституту Президента отримала потужне представництво в системі вищих державних органів влади, а також на регіональному рівні у формі державних адміністрацій обласних та районних рівнів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бараєв В. Інститут глави держави: Українська традиція та сьогодення / В. Бараєв, Г. Кривчик // Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць / редкол.: С.М. Серьогін (голов. ред.) та ін. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2008. – Випуск 1 (31). – С. 10-20.
2. Горбатюк В.В. Інститут Президентства в Україні: історико-правовий аспект [Електронний ресурс] : електронна бібліотека юридичної бібліотеки «Правознавець» – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/7176/%C2> – Заголовок з екрану.
3. Журавльова Г.С. Інститут президентства в Україні на етапі проведення конституційної реформи / Г.С. Журавльова, О.Д. Чуднівцев // Влада. Людина. Закон. – 2007. – № 2. – С. 32-35.
4. Закон України «Про Представника Президента України» від 5 березня 1992 р. [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2167-12> – Заголовок з екрану.
5. Зайцев В. Конфлікти між гілками влади в процесі їх становлення (1991-1996). – В кн.: Становлення владних структур в Україні (1991-1996) / Редкол.: О. Гарань, В. Кулик, О. Майборода. – К., 1997. – С. 5-29.
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» 9 квітня 1999 р. [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14/page> – Заголовок з екрану.
7. Закон України «Про Представництво Президента України в Республіці Крим» від 2 березня 2000 р. [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1524-14>.
8. Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80> – Заголовок з екрану.
9. Зелінська М.І. Інститут президентства в Україні (визначення конституційного статусу Президента) / М.І. Зелінська // Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральної особистості: Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції / Відпов. ред. С.Б. Іванова. – Донецьк: ППШ «Наука і освіта». – 2005. – С. 41-44.
10. Зелінська М.І. Трансформація інституту президентства: ретроспектива. [Електронний ресурс] : офіційний сайт журналу Верховної Ради України «Віче» – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/244/> – Заголовок з екрану.
11. Зозуля О.І. Правові засади формування Адміністрації Президента України / О.І. Зозуля // Вorum права. – 2011. № 1. – С. 408-418 [Електронний ресурс]: офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <https://nbn.gov.ua/e-journals/2011-1/11zoifpu.pdf> – Заголовок з екрану.
12. Історична довідка про діяльність РНБОУ [Електронний ресурс] : офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України – Режим доступу: <http://www.rnbo.gov.ua/content/history.html> – Заголовок з екрану.
13. Історія створення Представництва [Електронний ресурс]: офіційний сайт представництва Президента України в Автономній республіці Крим – Режим доступу: <http://www.ppu.gov.ua/history> – Заголовок з екрану.
14. Кармазіна М. Інститут президентства: походження та сутність феномена [Електронний ресурс]: Український центр політичного менеджменту – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php?m=1&n=26&c=355> – Заголовок з екрану.
15. Кармазіна М. Президентство: український варіант / М. Кармазіна. – К., 2007. – 268 с.
16. Кинаєв А.В. Інститут президентства в країнах Центральної і Східної Європи як індикатор процесу політичної трансформації / А.В. Кинаєв // Поліс. – 2002. – № 2. – С. 126-137.
17. Колодій А. У питаннях конституціоналізму я великий консерватор [Електронний ресурс]: Діалог – Режим доступу: http://dialogs.org.ua/dialog.php?id=54&or_id=915#915 – Заголовок з екрану.
18. Кононенко Н.В. Інститут президентства в Україні: політологічний аналіз: автореф. дис. к. політ. наук / Н.В. Кононенко. – К., 1996. – С. 6.
19. Конституція України і реформа 2004 р.: ретроспектива проблеми // Юридична газета. – 2007. – № 1 (85) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com/article/913/>. – Заголовок з екрану.
20. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141.
21. Корх О., Глозов Б., Карнаух І. Роль інституту Президента за парламентсько-президентської форми державного правління в Україні / Олександр Корх, Борис Глозов, Інна Карнаух // Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць / редкол.: С.М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2008. – Вип. 2 (32). – С. 2-10.
22. Плахотнюк Н.Г. Інститут президентства в Україні: становлення та розвиток: монографія / Н.Г. Плахотнюк, В.І. Мельниченко; НАДУ при Президенті України. – К.: Видавн. дім «Максімум», 2004. – 126 с.
23. Плахотнюк Н.Г. Інститут президентства в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. канд. юрид. наук / Н.Г. Плахотнюк. – Х., 1999. – 20 с.

24. Погорілко В.Ф. Інститут президентства в Україні // Державотворення і право творення в Україні: досвід, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ю.С. Шемчушенка. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2001. – С. 114.
25. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2007 р. № 996 «Про затвердження рекомендаційних переліків управлінь, відділів та інших структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2007-%D0%BF> – Заголовок з екрану.
26. Старків І.М. Історико-правові витоки інституту президентства в Україні та світі / І.М. Старків // Форум права. – 2012. – № 4. [Електронний ресурс]: офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://arhive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12cimutc.pdf> – Заголовок з екрану.
27. Сухонос В.В. Інститут глави держави в конституційному праві: монографія / В.В. Сухонос. – Суми ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 339 с.
28. Терзі О.С. Роль політичних партій України у формуванні інституту президентства (1991-1996 рр.) / О.С. Терзі // Наука. Релігія. Суспільство. – 2004. – № 2. – С. 157.
29. Указ Президента України «Про Представника Президента України у Конституційному Суді України від 27 липня 2007 р. № 667/2007 [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/667/2007> – Заголовок з екрану.
30. Указ Президента України «Про Представництво Президента України Республіці Крим» 31 березня 1994 р. № 119/94 [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/119/94> – Заголовок з екрану.
31. Указ Президента України від 14 грудня 1996 р. № 1220 «Про адміністрацію Президента України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1220/96> – Заголовок з екрану.
32. Указ Президента України від 14 квітня 2004 р. № 434 «Про невідкладні заходи з удосконалення організації прийому громадян органами державної влади, органами місцевого самоврядування та посадовими і службовими особами цих органів» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/434/2004> – Заголовок з екрану.
33. Указ Президента України від 15 березня 2000 р. № 466/2000. «Про Положення про Постійного представника Президента України у Кабінеті Міністрів України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2000> – Заголовок з екрану.
34. Указ Президента України від 15 лютого 2008 р. № 133/2008 «Про Положення про Представника Президента України у Верховній Раді України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/133/2008> – Заголовок з екрану.
35. Указ Президента України від 19 лютого 1997 р. № 159 «Про затвердження Положення про Адміністрацію Президента України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/159/97> – Заголовок з екрану.
36. Указ Президента України від 20 жовтня 2001 р. № 1284 «Про внесення змін до Указу Президента України від 20 серпня 2002 р. № 729» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1284/2004> – Заголовок з екрану.
37. Указ Президента України від 24 грудня 1999 р. № 1616 «Про Положення про Постійного представника Президента України у Верховній Раді України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1616/99> – Заголовок з екрану.
38. Указ Президента України від 27 січня 2005 р. № 111/2005 «Питання Секретаріату Президента України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/2253.html> – Заголовок з екрану.
39. Указ Президента України від 30 серпня 1996 р. № 772 «Про Раду національної безпеки і оборони України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/772/96> – Заголовок з екрану.
40. Указ Президента України від 31 січня 1996 р. № 100/96 «Питання Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100/96> – Заголовок з екрану.
41. Указ Президента України від 4 жовтня 1996 року № 927 «Питання Апарату Ради національної безпеки і оборони України» [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/927/96> – Заголовок з екрану.
42. Указ Президента України від 6 червня 2003 р. № 484 «Про Головне аналітичне управління Адміністрації Президента України» [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/484/2003> – Заголовок з екрану.
43. Указ Президента України від 8 травня 1998 р. № 436 «Про внесення змін до Указу Президента України від 25 лютого 1997 року № 165» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436/98> – Заголовок з екрану.

44. Указ Президента України від 22 травня 1998 р. № 504/98 «Про Положення про Постійного представника Президента України у Конституційному Суді України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/504/98> – Заголовок з екрану.
45. Указ Президента України від 20 серпня 2002 р. № 729 «Про заходи щодо вдосконалення діяльності Адміністрації Президента України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/729/2002> – Заголовок з екрану.
46. Указ Президента України від 6 березня 2003 р. № 203 «Питання Адміністрації Президента України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/203/2003> – Заголовок з екрану.
47. Указ Президента України від 19 лютого 2007 року № 120/2007 «Про Представника Президента України на Чорнобильській АЕС» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/120/2007> – Заголовок з екрану.
48. Указ Президента України від 25 лютого 1997 р. № 165 «Про затвердження Положення про Постійного представника Президента України у Верховній Раді України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/165/97> – Заголовок з екрану.
49. Указ Президента України від 27 грудня 1995 р. № 165/97 «Про Положення про Представника Президента України у Верховній Раді України» [Електронний ресурс] : офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/165/97> – Заголовок з екрану.
50. Шатіло В.А. Теоретичні проблеми інституту президентства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В.А. Шатіло. – К., 2005. – 15 с.
51. Шатіло В.А. Місце Президента України в системі органів державної влади / В.А. Шатіло // Право України. – 2003. – № 5.
52. Шатіло В.А. Інститут президентства в системі державної влади України / В.А. Шатіло. – К., 2004. – 159 с.

REFERENCES

1. Baraiev Volodymyr, Kryvchik Hennadii. Instytut hlavy derzhavy: Ukrainska tradytsiia ta sohodennia. // Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia: Zbirnyk naukovykh prats. / redkol.: S.M. Serohin (holov. red.) ta in. Dnipropetrovsk DRIDU NADU. 2008. Vypusk 1 (31) S. 10-20 – 296 s.
2. Horbatiuk V.V. Instytut Prezydentsva v Ukraini: istoryko-pravovyi aspekt [Elektronnyi resurs] : elektronna biblioteka yurydychnoi biblioteki «Pravoznavets» – Rezhym dostupu <http://pravoznavec.com.ua/period/article/7176/%C2> – Zaholovok z ekranu.
3. Zhuravlova H.S. Instytut prezydentstva v Ukraini na etapi provedennia konstytutsiinoi reformy / H.S. Zhuravlova, O.D. Chudnivets // Vlada. Liudyna. Zakon. – 2007. – № 2. – S. 32-35.
4. Zakon Ukrainy «Pro Predstavnyka Prezydenta Ukrainy» vid 5 bereznia 1992 r. [Elektronnyi resurs] : ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2167-12> – Zaholovok z ekranu.
5. Zaitsev V. Konflikty mizh hilkamy vlady v protsesi yikh stanovlennia (1991-1996). – V kn.: Stanovlennia vladnykh struktur v Ukraini (1991-1996) / Redkol.: O. Haran, V. Kulyk, O. Maiboroda. – K., 1997, s. 5-29.
6. Zakon Ukrainy «Pro mistsevi derzhavni administratsii» 9 kvitnia 1999 r. [Elektronnyi resurs] : ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14/page> – Zaholovok z ekranu.
7. Zakon Ukrainy «Pro Predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy v Respublitsi Krym» vid 2 bereznia 2000 r. [Elektronnyi resurs] : ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1524-14>.
8. Zakonu Ukrainy «Pro Radu natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy» vid 5 bereznia 1998 r. № 183/98-VR [Elektronnyi resurs] : ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80> – Zaholovok z ekrana.
9. Zelinska M.I. Instytut prezydentstva v Ukraini (vyznachennia konstytutsiinoho statusu Prezydenta) // Rol nauky, religii ta suspilstva u formuvanni moralnoi osobystosti: Materialy XVI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii / Vidpov. red. S.B. Ivanova. – Donetsk: IPShI «Nauka i osvita». – 2005. – S. 41-44.
10. Zelinska M.I. Transformatsiia instytutu prezydentstva: retrospektyva. [Elektronnyi resurs] : ofitsiyni sait zhurnal Verkhovnoi Rady Ukrainy «Viche» – Rezhym dostupu: <http://www.viche.info/journal/244/> – Zaholovok z ekrana.
11. Zozulia O.I. Pravovi zasady formuvannia Administratsii Prezydenta Ukrainy / O.I. Zozulia // Vorum prava. – 2011. № 1. – S. 408-418 [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Natsionalnoi biblioteki imeni V.I. Vernadskoho: – Rezhym dostupu: <https://nbn.gov.ua/e-journals/2011-1/11zoifpu.pdf> – Zaholovok z ekranu.
12. Istorychna dovidka pro diialnist RNBOU [Elektronnyi resurs] : ofitsiyni sait Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://www.rnbo.gov.ua/content/history.html> – Zaholovok z ekrana.
13. Istoriia stvorennia Predstavnytstva [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait predstavnytstva Prezydenta Ukrainy v Avtonomnii respublitsi Krym – Rezhym dostupu: <http://www.ppu.gov.ua/history> – Zaholovok z ekranu.

14. Karmazina M. Instytut prezydentstva: pokhodzhennia ta sutnist fenomena [Elektronnyi resurs]: Ukrainnyi tsentr politychnoho menezhmentu – Rezhym dostupu: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php?m=1&n=26&c=355> – Zaholovok z ekranu.
15. Karmazina M. Prezydenstvo: ukrainskyi variant. – K., 2007. – 268 s.
16. Kynaev A.V. Ynstytut prezydenstva v stranakh Tsentralnoi y Vostochnoi Evropy kak yndikator protsessa polytycheskoi transformatsyy // Polys, 2002, № 2. S. 126-137.
17. Kolodii A. U pytanniakh konstytutsionalizmu ya velykyi konservator / A. Kolodii // [Elektronnyi resurs]: Dialoh – Rezhym dostupu : http://dialogs.org.ua/dialog.php?id=54&op_id=915#915 – Zaholovok z ekrana.
18. Kononenko N.V. Instytut prezydentstva v Ukraini: politolohichniy analiz: Avtoref. dys. k.polit. nauk: 23.00.02 / NAN Ukrainy, In-t polit. I etnonats. Dosl-n. – K., 1996. – S. 6 zah 14 s.
19. Konstytutsiia Ukrainy i reforma 2004 r.: retrospektyva problemy // Yurydychna hazeta. – 2007 – № 1 (85) // [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.yur-gazeta.com/article/913/>. – Zaholovok z ekrana.
20. Konstytutsiia Ukrainy. Pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 roku // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 1996. – № 30. – St. 141.
21. Korkh Oleksandr, Hlotov Borys, Karnaukh Inna. Rol instytutu Prezydenta za parlamentsko-prezydentskoi formy derzhavnoho pravlinnia v Ukraini. // Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia: Zbirnyk naukovykh prats. / redkol.: S.M. Serohin (holov. red.) [ta in.] Dnipropetrovsk DRIDU NADU. 2008. Vypusk 2 (32) S. 2-10 – 296 s.
22. Plakhotniuk N. H. Instytut prezydentstva v Ukraini: stanovlennia ta rozvytok : monohrafiia / N.H. Plakhotniuk, V.I. Melnychenko; NADU pry Prezydentovi Ukrainy. – K. : Vydavn. dim «Maksimus», 2004. – 126 s.
23. Plakhotniuk N.H. Instytut prezydentstva v Ukraini: konstytutsiino-pravovyi aspekt: avtoref. dys.kand. yuryd. nauk: Kh., 1999. – 20s.
24. Pohorilko V.F. Instytut prezydentstva v Ukraini // Derzhavotvorennia i pravo tvorennia v Ukraini: dosvid, problemy, perspektyvy / Za zah. red. Yu.S. Shemchushenka: Monohrafiia. – K.: In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho, 2001. – S. 114.
25. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 1 serpnia 2007 r. № 996 «Pro zatverdzhennia rekomendatsiinykh pereelikiv upravlin, viddiliv ta inshykh strukturnykh pidrozdiliv mistsevykh derzhavnykh administratsii» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2007-%D0%BF> – Zaholovok z ekrana.
26. Starkiv I.M. Istoryko-pravovi vytoky instytutu prezydentstva v Ukraini ta sviti / I.M. Starkiv // Forum prava. – 2012. – № 4. [Elektronnyi resurs]: ofitsiinyi sait Natsionalnoi biblioteki imeni V.I. Vernadskoho – Rezhym dostupu: <http://arhive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12cimutc.pdf> – Zaholovok z ekrana.
27. Sukhonos V.V. Instytut hlavy derzhavy v konstytutsiinomu pravi: monohrafiia / V.V. Sukhonos. – Sumy DVNZ «UABS NBU», 2011. – 339 s. s. 240-261.
28. Terzi O.S. Rol politychnykh partii Ukrainy u formuvanni instytutu prezydentstva (1991-1996 rr.) // Nauka.Relihiia. Suspilstvo. – 2004. – № 2. S. 157.
29. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Predstavnyka Prezydenta Ukrainy u Konstytutsiinomu Sudi Ukrainy vid 27 lypnia 2007 r. № 667/2007 [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/667/2007> – Zaholovok z ekrana.
30. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy Respublitsi Krym» 31 bereznia 1994 r. № 119/94 [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/119/94> – Zaholovok z ekrana.
31. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 hrudnia 1996 r. № 1220 «Pro administratsiiu Prezydenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1220/96> – Zaholovok z ekrana.
32. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 kvitnia 2004 r. № 434 «Pro nevidkladni zakhody z udoskonalennia orhanizatsii priyomu hromadian orhanamy derzhavnoi vlady, orhanamy mistsevoho samovriaduvannia ta posadovymy i sluzhbovymy osobamy tsykh orhaniv» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/434/2004> – Zaholovok z ekrana.
33. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 15 bereznia 2000 r. № 466/2000. «Pro Polozhennia pro Postiinoho predstavnyka Prezydenta Ukrainy u Kabineti Ministriv Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2000> – Zaholovok z ekrana.
34. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 15 liutoho 2008 r. № 133/2008 «Pro Polozhennia pro Predstavnyka Prezydenta Ukrainy u Verkhovnii Radi Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/133/2008> – Zaholovok z ekrana.
35. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 19 liutoho 1997 r. № 159 «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Administratsiiu Prezydenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/159/97> – Zaholovok z ekrana.
36. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 20 zhovtnia 2001 r. № 1284 «Pro vnesennia zmin do Ukazu Prezydenta Ukrainy vid 20 serpnia 2002 r. № 729» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1284/2004> – Zaholovok z ekrana.

37. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 24 hrudnia 1999 r. № 1616 «Pro Polozhennia pro Postiinoho predstavnyka Prezidenta Ukrainy u Verkhovnii Radi Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1616/99> – Zaholovok z ekrana.
38. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 27 sichnia 2005 r. № 111/2005 «Pytannia Sekretariatu Prezidenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/documents/2253.html> – Zaholovok z ekrana.
39. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 30 serpnia 1996 r. № 772 «Pro Radu natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/772/96> – Zaholovok z ekrana.
40. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 31 sichnia 1996 r. № 100/96 «Pytannia Predstavnytstva Prezidenta Ukrainy v Avtonomnii Respublitsi Krym» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100/96> – Zaholovok z ekrana.
41. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 4 zhovtnia 1996 roku № 927 «Pytannia Aparatu Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/927/96> – Zaholovok z ekrana.
42. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 6 chervnia 2003 r. № 484 «Pro Holovne analitychne upravlinnia Administratsii Prezidenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/484/2003> – Zaholovok z ekrana.
43. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 8 travnia 1998 r. № 436 «Pro vnesennia zmin do Ukazu Prezidenta Ukrainy vid 25 liutoho 1997 roku № 165» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436/98> – Zaholovok z ekrana.
44. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 22 travnia 1998 r. № 504/98 «Pro Polozhennia pro Postiinoho predstavnyka Prezidenta Ukrainy u Konstytutsiinomu Sudi Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/504/98> – Zaholovok z ekrana.
45. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 20 serpnia 2002 r. № 729 «Pro zakhody shchodo vdoskonalennia diialnosti Administratsii Prezidenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/729/2002> – Zaholovok z ekrana.
46. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 6 bereznia 2003 r. № 203 «Pytannia Administratsii Prezidenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/203/2003> – Zaholovok z ekrana.
47. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 19 liutoho 2007 roku № 120/2007 «Pro Predstavnyka Prezidenta Ukrainy na Chornobylskii AES» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/120/2007> – Zaholovok z ekrana.
48. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25 liutoho 1997 r. № 165 «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Postiinoho predstavnyka Prezidenta Ukrainy u Verkhovnii Radi Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/165/97> – Zaholovok z ekrana.
49. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 27 hrudnia 1995 r. № 165/97 «Pro Polozhennia pro Predstavnyka Prezidenta Ukrainy u Verkhovnii Radi Ukrainy» [Elektronnyi resurs] : ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/165/97> – Zaholovok z ekrana.
50. Shatilo V.A. Teoretychni problemy instytutu prezidentstva v Ukraini : avto-ref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.02 «Konstytutsiine pravo» / V.A. Shatilo. – K., – 2005. – 15 s.
51. Shatilo V.A. Mistse Prezidenta Ukrainy v systemi orhaniv derzhavnoi vlady // Pravo Ukrainy. – 2003. – № 5.
52. Shatilo V.A. Instytut prezidentstva v systemi derzhavnoi vlady Ukrainy. – K., 2004. – 159 s.

Бобровник Ю. История развития института Президента Украины в 1996-2010 гг.

С помощью историко-хронологического метода автором изучены предпосылки создания института Президента Украины. На основе анализа нормативно-правовых законодательных актов показана история формирования структуры команды Президента как вертикали власти в Украине.

Цель статьи заключается в освещении истории возникновения и становления института Президента независимой Украины. Поставленная цель предполагает выполнение следующих задач: выяснить состояние накопления научных исторических знаний, осветить историю формирования структуры института Президента Украины.

История возникновения и становления института Президента Украины недостаточно раскрыта в современном украинском научно-историческом пространстве. Главным источником для анализа истории становления института Президента остаются законы Украины и указы Президента. С каждым годом независимости институт Президента приобретал все большую значимость в вертикали государственного управления – как за правами, так и за обязанностями, которые были закреплены в Конституции Украины.

Ключевые слова: *институт Президента, Президент Украины, Администрация Президента Украины, представитель Президента, указ Президента Украины.*

Bobrovnik Yu. History of the institute President of Ukraine in 1996-2010.

The author traced and highlighted the prerequisites of institute President of Ukraine using historical and chronological method. On the basis of legal and regulatory legislation covers the history of structure formation, team president as the vertical of power in Ukraine.

The purpose of the article is to highlight the history and formation of the institute of the President of independent Ukraine. The goal provides the following tasks: to find out the status of historical accumulation of scientific knowledge, to highlight the history of the institution of the President of Ukraine.

The history of the establishment of the institute and the President of Ukraine not disclosed in the modern Ukrainian scientific-historical space. The main source for the analysis of the history of the formation of the institute of the President of Ukraine are laws and presidential decrees. Every year the Independence Institute President gained an increasing importance in vertical governance both in rights and duties and by that was enshrined in the Constitution of Ukraine.

Keywords: *Institute of the President, the President of Ukraine, Administration of the President of Ukraine, President's Representative, the decree of the President of Ukraine, District State Administration.*

Одержано 1.06.2015

УДК 94(47+57) 32.019.5

Ярослав Потапенко
(*Переяслав-Хмельницький*)

**КОНЦЕПТ «ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ» ЯК АНТИУКРАЇНСЬКА
ІДЕОЛОГЕМА КРЕМЛІВСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ: СПРОБА
КОМПЛЕКСНОГО МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО АНАЛІЗУ**

У статті розглядається цілий комплекс теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з ідеологічно заангажованим концептом «Великої Перемоги», що його кремлівська пропаганда нині намагається активно використовувати з метою просування антиукраїнських ідей «руського міра» на всьому пострадянському просторі.

Автор переконливо доводить, що в добу «медіакратії», коли ЗМІ стали могутнім інструментом влади і впливу, від перемоги в інформаційній війні залежить майбутнє держави Україна. Тому вітчизняні інтелектуали-гуманітарії мусять докладати максимальних зусиль з метою розвінчання нав'язуваних українцям довгі роки пропагандистських штампів та ідеологем, що міцно тримають в полоні тоталітарного минулого.

В якості методологічних засад застосовано, насамперед, принципи доповнюваності й міждисциплінарності, у поєднанні з елементами історіографічного підходу та політологічної аналітики. Зроблено висновок про те, що функціонування в інформаційному просторі заідеологізованого концепту «Великої Перемоги» досі заважає викристалізувати модерну українську ідентичність.

Ключові слова: *«Велика Перемога», Друга світова війна, Україна, «Велика Вітчизняна війна», «гібридна війна», Кремлівська пропаганда.*

Повним абсурдом, наругою над здоровим глуздом, цинічним знуцанням над пам'яттю воїнів, загиблих під Іловайськом, Савур-Моголою та Дебальцевим, виглядає святкування Дня перемоги над фашизмом разом із країною, яка протягом року на очах усього світу скотилася до неприхованого фашизму, як на рівні еліт (Путінські «силовики»), так і на рівні масового пересічного обивателя (понад 40% росіян підтримують окупацію Донбасу, а понад 80% – у захваті від Путіна).